

REALNA LEWICA

socjaldemokracja realistyczna

USTAWA

z dnia

o zdrowiu publicznym w zakresie napojów alkoholowych i konopi oraz o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw¹⁾

¹⁾ Niniejsza ustawa służy realizacji art. 68 Konstytucji RP. W zakresie obrotu konopiami o zawartości THC powyżej progu konopi włóknistych projekt wykracza poza dotychczasowy model implementacji decyzji ramowej Rady 2004/757/WSiSW — oświadczenie w uzasadnieniu.

Twoja pensja. Twoje ciało. Twoje mieszkanie. Twoje bezpieczeństwo.

Projekt programowy Realnej Lewicy na podstawie deklaracji v10 z 25 września 2026 r. (rozdział 5 pkt 14, rozdział 2 pkt 5, rozdział 11 pkt 6, aneks kosztów). Dokument roboczy — do pobrania i konsultacji, nie wniesiony jeszcze na ręce Marszałka Sejmu.

Zakres projektu — mapa do deklaracji v10

Punkt deklaracji	Przepis projektu
5.14 zakaz marketingu i sponsoringu, w tym sportu i piwa 0%	art. 8 ustawy oraz nowe brzmienie art. 13 ¹ u.w.t.
5.14 wycofanie ze stacji i spożywczych w 24 miesiące	art. 4 i art. 41; art. 14 ust. 1c u.w.t.
5.14 punkty koncesjonowane 10:00–20:00, sucha niedziela	art. 4–5; art. 14 ust. 1b u.w.t.
5.14 zakaz małpek do 200 ml	art. 6; art. 14 ust. 1d u.w.t.
5.14 ostrzeżenia na opakowaniach	art. 7; art. 13 ust. 2a–2c u.w.t.
5.14 akcyza +30% ponad stawki na 2027 r.	art. 22
5.14 cały przyrost na psychiatrię	art. 24–25
5.14 posiadanie 15 g / 30 g poza przestępstwem	art. 11; art. 62aa u.p.n.
5.14 obrót państwowy, uprawa prywatna zakazana, sprzedaż od 21 lat	art. 10–19
5.14 higiena psychiczna od klasy 4	art. 20
2.5 zakaz niedzielny — zdrowotny, nie religijny	art. 4 ust. 3

Część I. Tekst projektu ustawy

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) zasady sprzedaży, podawania, reklamy, promocji, sponsoringu i oznakowania napojów alkoholowych;
- 2) zasady państwowego obrotu konopiami przeznaczonymi do użytku przez osoby, które ukończyły 21 lat;
- 3) zasady posiadania konopi na użytek własny;
- 4) zasady edukacji o ryzyku związanym z alkoholem i konopiami;
- 5) przeznaczenie przyrostu wpływów z akcyzy od napojów alkoholowych i konopi na publiczną opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień.

Art. 2.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) napoju alkoholowym — rozumie się przez to napój alkoholowy w rozumieniu art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości”;
- 2) konopiach — rozumie się przez to ziele i żywice konopi innych niż konopie włókniste oraz produkty z nich wytworzone, zawierające sumę delta-9-tetrahydrokannabinolu i kwasu tetrahydrokannabinolowego powyżej 0,3% w przeliczeniu na suchą masę;
- 3) konopiach włóknistych — rozumie się przez to konopie włókniste w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii”;
- 4) punkcie koncesjonowanym — rozumie się przez to wyodrębniony lokal, w którym prowadzi się sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, i który nie jest stacją paliw, sklepem ogólnospożywczym, supermarketem, hipermarketem, dyskontem ani kioskiem;
- 5) małpce — rozumie się przez to jednostkowe opakowanie napoju alkoholowego o pojemności nie większej niż 200 ml, z wyłączeniem opakowania wina albo piwa sprzedawanego do spożycia na miejscu w punkcie gastronomicznym;
- 6) Państwowym Przedsiębiorstwie Konopi — rozumie się przez to spółkę, o której mowa w art. 16;
- 7) użytku własnym — rozumie się przez to posiadanie konopi przeznaczone wyłącznie do osobistego spożycia posiadacza, bez zamiaru wprowadzenia ich do obrotu.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) konopi włóknistych oraz produktów z nich wytworzonych, w zakresie uregulowanym ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 2) surowca farmaceutycznego z konopi oraz produktów leczniczych zawierających kannabinoidy, w zakresie uregulowanym ustawą z dnia 6 września 2001 r. — Prawo farmaceutyczne;
- 3) alkoholu etylowego używanego do celów innych niż spożycie.

Art. 3.

Polityka państwa wobec alkoholu i konopi opiera się na ochronie zdrowia publicznego, a nie na represji wobec osoby używającej. Państwo leczy, edukuje i ogranicza dostępność komercyjną. Nie ma bezpiecznej dawki etanolu.

Rozdział 2

Napoje alkoholowe — dostępność godzinowa i przestrzenna

Art. 4.

1. Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jest dopuszczalna wyłącznie w punktach koncesjonowanych.
2. Zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych:
 - 1) na stacjach paliw;
 - 2) w sklepach ogólnospożywczych, supermarketach, hipermarketach, dyskontach i kioskach;
 - 3) w automatach;
 - 4) na odległość z dostawą do miejsca zamieszkania lub pobytu nabywcy;
 - 5) w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w każdą niedzielę;
 - 6) w pozostałe dni poza godzinami od 10⁰⁰ do 20⁰⁰.
3. Zakaz, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, ma charakter zdrowotny i nie stanowi ograniczenia wolności sumienia ani praktyki religijnej.
4. Rada gminy w uchwale, o której mowa w art. 12 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, nie może rozszerzyć godzin ani dni sprzedaży poza ramy określone w ust. 2. Może je zawęzić.

Art. 5.

1. Sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży może odbywać się w godzinach od 10⁰⁰ do 22⁰⁰, z wyjątkiem niedzieli i dni ustawowo wolnych od pracy, w które sprzedaż i podawanie są zabronione.
2. Minister właściwy do spraw zdrowia może, w drodze rozporządzenia, określić wyjątki od ust. 1 dla obiektów noclegowych, wagonów restauracyjnych komunikacji międzynarodowej oraz międzynarodowych portów lotniczych i morskich, kierując się ochroną zdrowia i obowiązkiem zapobiegania prowadzeniu pojazdu po spożyciu alkoholu.

Art. 6.

1. Zabrania się produkcji, wprowadzania do obrotu, sprzedaży i podawania małych.
2. Zabrania się sprzedaży napoju alkoholowego osobie, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że nabywa go dla osoby, która nie ukończyła 18 lat.
3. Sprzedawca jest obowiązany żądać dokumentu tożsamości, jeżeli ma wątpliwość co do pełnoletności nabywcy. Odmowa okazania dokumentu stanowi podstawę odmowy sprzedaży.

Art. 7.

1. Na każdym jednostkowym opakowaniu napoju alkoholowego przeznaczonym do sprzedaży detalicznej umieszcza się:
 - 1) ostrzeżenie zdrowotne o treści: „Alkohol uszkadza mózg, wątrobę i płód. Nie ma bezpiecznej dawki.”;
 - 2) piktogram zakazu spożycia przez kobiety w ciąży oraz piktogram zakazu prowadzenia pojazdu;
 - 3) informację o zawartości czystego alkoholu etylowego w opakowaniu, wyrażoną w gramach.
2. Ostrzeżenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zajmuje nie mniej niż 30% powierzchni największej ścianki opakowania, jest kontrastowe i nieprzesłonięte.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzory ostrzeżeń i piktogramów oraz sposób ich umieszczania, kierując się czytelnością dla konsumenta.

Art. 8.

1. Zabrania się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej reklamy, promocji i sponsoringu:
 - 1) napojów alkoholowych, w tym piwa;
 - 2) napojów bezalkoholowych oznaczonych nazwą, znakiem towarowym, szatą graficzną lub opakowaniem tożsamym albo łudząco podobnym do napoju alkoholowego, w tym napojów określanymi jako „piwo 0%”;
 - 3) przedsiębiorców, których zasadniczą działalność stanowi produkcja lub sprzedaż napojów alkoholowych — w zakresie imprez sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i charytatywnych.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności telewizję, radio, serwisy strumieniowe, kino, prasę, nośniki zewnętrzne, Internet, odzież klubową, nazwy stadionów i hal oraz nazwy rozgrywek.
3. Dopuszcza się wyłącznie informację handlową umieszczoną wewnątrz punktu koncesjonowanego lub lokalu gastronomicznego, niewidoczną z zewnątrz lokalu, bez wizerunku osób i bez haseł zachęcających do spożycia.
4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także przekaz kierowany do odbiorców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, choćby był finansowany z zagranicy albo rozpowszechniany z serwera poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9.

1. Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wydaje się wyłącznie na punkt koncesjonowany spełniający łącznie warunki:
 - 1) wydzielony lokal z osobnym wejściem, w którym napoje alkoholowe stanowią co najmniej 70% wartości asortymentu;
 - 2) odległość nie mniejsza niż 100 m od szkoły, placówki oświatowo-wychowawczej, placu zabaw i zakładu leczniczego, mierzona najkrótszą drogą dojścia;
 - 3) brak widocznej z zewnątrz ekspozycji opakowań.
2. Rada gminy ustala maksymalną liczbę punktów koncesjonowanych na 1000 mieszkańców, nie wyższą niż 2.
3. Istniejące zezwolenia, które nie spełniają warunków ust. 1, wygasają z upływem okresu, o którym mowa w art. 41.

Rozdział 3 **Państwowy obrót konopiami**

Art. 10.

1. Obrót konopiami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest monopolem Skarbu Państwa.
2. Monopol obejmuje uprawę konopi innych niż włókniste, zbiór, przetwarzanie, magazynowanie, transport, import, eksport i sprzedaż detaliczną.
3. Zabrania się uprawy konopi innych niż włókniste przez osobę fizyczną, spółdzielnię, fundację, kościelną osobę prawną oraz przedsiębiorcę inny niż Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi lub jego kontrahent, o którym mowa w art. 17.
4. Zakaz, o którym mowa w ust. 3, obejmuje uprawę w lokalu mieszkalnym, na działce i pod osłonami.

Art. 11.

1. Posiadanie konopi nie stanowi przestępstwa ani wykroczenia, jeżeli łącznie spełnione są warunki:
 - 1) osoba posiadająca ukończyła 21 lat;
 - 2) ilość nie przekracza 15 gramów przy sobie oraz 30 gramów w miejscu zamieszkania albo innym miejscu faktycznego pobytu;
 - 3) konopie pochodzą z legalnego obrotu albo ich pochodzenie nie wskazuje na wprowadzanie do obrotu;

- 4) posiadanie służy użyciu własnemu.
2. Ilości, o których mowa w ust. 1 pkt 2, liczy się łącznie dla zieleń, żywicy i produktów przeliczonych na ekwiwalent suszu według wzoru określonego w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia.
3. Posiadanie przez osobę, która nie ukończyła 21 lat, podlega przepisom o postępowaniu w sprawach nieletnich albo odpowiedzialności za wykroczenie, o której mowa w art. 32, a nie przepisom karnym ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Przekroczenie ilości, o których mowa w ust. 1 pkt 2, do dwukrotności tych ilości, przy braku znamion obrotu, stanowi wykroczenie.
5. Posiadanie powyżej dwukrotności ilości, o których mowa w ust. 1 pkt 2, albo posiadanie w okolicznościach wskazujących na obrót, podlega odpowiedzialności karnej na zasadach określonych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, z uwzględnieniem art. 35.

Art. 12.

1. Sprzedaż konopi jest dopuszczalna wyłącznie:
 - 1) osobie, która ukończyła 21 lat;
 - 2) w punkcie sprzedaży Państwowego Przedsiębiorstwa Konopi;
 - 3) w godzinach od 10⁰⁰ do 20⁰⁰, z wyłączeniem niedziel i dni ustawowo wolnych od pracy;
 - 4) po okazaniu dokumentu tożsamości i zarejestrowaniu transakcji w systemie, o którym mowa w art. 19, bez gromadzenia danych o stanie zdrowia nabywcy.
2. Jednorazowo nie sprzedaje się więcej niż 15 gramów ekwiwalentu suszu. W ciągu 30 dni tej samej osobie nie sprzedaje się łącznie więcej niż 30 gramów ekwiwalentu suszu.
3. Zabrania się sprzedaży konopi osobie, której zachowanie wskazuje na odurzenie alkoholem lub inną substancją psychoaktywną, oraz osobie, wobec której sąd orzekł zakaz ich nabywania.
4. Zabrania się sprzedaży na odległość, z dostawą oraz z automatów.

Art. 13.

1. W punkcie sprzedaży konopi nie prowadzi się sprzedaży napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych ani gier hazardowych.
2. Punkt nie może znajdować się w odległości mniejszej niż 150 m od szkoły, placówki oświatowej albo placu zabaw.
3. W punkcie umieszcza się w widocznym miejscu informację o ryzykach zdrowotnych, wykaz placówek leczenia uzależnień oraz numer telefonu kryzysowego.
4. Personel punktu odbywa szkolenie z redukcji szkód i rozpoznawania zaburzeń związanych z używaniem substancji, według programu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Art. 14.

1. Produkt wprowadzany do obrotu zawiera oznaczenie zawartości THC i kannabidiolu, numer partii, datę przydatności, zakaz sprzedaży osobom, które nie ukończyły 21 lat, oraz ostrzeżenie: „Konopie zaburzają uwagę, pamięć i zdolność prowadzenia pojazdów. Nie stosuj w ciąży. Przechowuj poza zasięgiem dzieci.”.
2. Zabrania się aromatyzowania produktu w sposób upodabniający go do słodczy lub napojów przeznaczonych dla dzieci oraz opakowań z wizerunkiem postaci z kreskówek.
3. Zabrania się reklamy, promocji i sponsoringu konopi oraz Państwowego Przedsiębiorstwa Konopi, z wyjątkiem suchej informacji o adresie punktu sprzedaży na stronie podmiotowej przedsiębiorstwa i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 15.

Zabrania się spożywania konopi:

- 1) w szkołach, placówkach oświatowych, zakładach pracy, środkach transportu publicznego i na przystankach;
- 2) w lokalu mieszkalnym w obecności osoby, która nie ukończyła 18 lat;
- 3) przez kierującego pojazdem oraz przez osobę, która zamierza kierować pojazdem przed ustaniem działania substancji.

Rozdział 4

Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi

Art. 16.

1. Minister właściwy do spraw aktywów państwowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia tworzy jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod firmą „Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi Spółka Akcyjna”.
2. Skarb Państwa zachowuje 100% akcji. Akcje nie podlegają zbyciu, obciążeniu ani wniesieniu do innej spółki.
3. Przedmiotem działalności spółki jest wykonywanie monopolu, o którym mowa w art. 10 ust. 2, oraz prowadzenie edukacji o ryzyku w zakresie powierzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia.
4. Spółka nie wypłaca dywidendy. Nadwyżka finansowa po pokryciu kosztów działalności i rezerwy inwestycyjnej jest odprowadzana na fundusz, o którym mowa w art. 24.
5. Statut spółki zatwierdza Rada Ministrów w drodze rozporządzenia. Statut wyłącza maksymalizację sprzedaży jako cel spółki i wprowadza limit rocznego wolumenu sprzedaży ustalany przez ministra właściwego do spraw zdrowia.
6. Rada nadzorcza liczy 7 osób: trzy wskazuje minister właściwy do spraw zdrowia, dwie — minister właściwy do spraw finansów publicznych, jedną — minister właściwy do spraw aktywów państwowych, jedną — Rzecznik Praw Pacjenta.

Art. 17.

1. Uprawa i przetwarzanie mogą być zlecane wyłącznie na podstawie pisemnej umowy spółki z kontrahentem wpisanym do rejestru prowadzonego przez Głównego Inspektora Farmaceutycznego.
2. Kontrahent nie nabywa prawa własności plonu. Cały plon stanowi własność Skarbu Państwa z chwilą zbioru.
3. Umowa określa odmianę, powierzchnię, oczekiwany plon, zawartość THC, zasady ochrony plantacji i karę umowną za ubytek.
4. Kontrahentem nie może być podmiot, w którym osobą zarządzającą, wspólnikiem lub beneficjentem rzeczywistym jest osoba skazana za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu, przestępstwo skarbowe albo przestępstwo z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Art. 18.

1. Import konopi jest dopuszczalny wyłącznie przez spółkę, gdy produkcja krajowa nie pokrywa limitu, o którym mowa w art. 16 ust. 5, albo gdy wymaga tego ciągłość zaopatrzenia lecznictwa.
2. Eksport wymaga zgody ministra właściwego do spraw zdrowia i nie może naruszać zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 19.

1. Spółka prowadzi system rejestracji transakcji, który przetwarza: numer PESEL albo serię i numer dokumentu pobytowego, datę, ilość i rodzaj produktu.
2. Dane przechowuje się przez 24 miesiące, po czym są automatycznie usuwane, z wyjątkiem danych potrzebnych do toczącego się postępowania.

3. Zabrania się wykorzystywania danych, o których mowa w ust. 1, do profilowania marketingowego oraz udostępniania ich podmiotom prywatnym.
4. Administratorem danych jest spółka. Nadzór sprawuje Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Rozdział 5

Edukacja i higiena psychiczna

Art. 20.

1. W publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych, od klasy IV, oraz w szkołach ponadpodstawowych realizuje się zajęcia z higieny psychicznej i redukcji szkód związanych z substancjami psychoaktywnymi, w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin w roku szkolnym w klasach IV–VIII oraz 10 godzin w roku szkolnym w szkołach ponadpodstawowych.
2. Zajęcia obejmują w szczególności rzeczywiste ryzyka zdrowotne alkoholu, w tym brak bezpiecznej dawki etanolu, FASD i uzależnienie; rzeczywiste ryzyka konopi, w tym wpływ na rozwój mózgu do około 25. roku życia, psychozę, uzależnienie i prowadzenie pojazdów; różnicę między legalnością a bezpieczeństwem; sposoby szukania pomocy.
3. Program zajęć zatwierdza minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia. Programu nie prowadzą podmioty finansowane z produkcji alkoholu lub konopi.
4. Zajęcia nie mogą mieć charakteru pokazu spożycia ani bagatelizować ryzyka.

Art. 21.

Minister właściwy do spraw zdrowia prowadzi ogólnokrajową kampanię informacyjną o ryzyku alkoholu i konopi, finansowaną z funduszu, o którym mowa w art. 24. Kampania nie używa estetyki reklamy używek.

Rozdział 6

Akcyza i fundusz psychiatrii

Art. 22.

1. Stawki akcyzy na alkohol etylowy, piwo, wino, napoje fermentowane, cydr, perry i wyroby pośrednie, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2028 r., podwyższa się o 30% względem stawek wynikających z przepisów obowiązujących na dzień 1 stycznia 2027 r.
2. Przepis ust. 1 stosuje się niezależnie od waloryzacji przewidzianej w ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym.
3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłosi, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, stawki wynikające z ust. 1, nie później niż do dnia 31 października 2027 r.

Art. 23.

1. Wprowadza się podatek akcyzowy od konopi wprowadzanych do obrotu przez Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi.
2. Stawka wynosi 40 zł od każdego pełnego grama ekwiwalentu suszu oraz część proporcjonalną od ułamka grama. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, zmienić stawkę w granicach od 25 zł do 60 zł, kierując się celem ograniczenia inicjacji wśród osób, które nie ukończyły 25 lat, i celem ograniczenia rynku nielegalnego.
3. Podatnikiem jest spółka. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wydania produktu z magazynu do punktu sprzedaży.

4. Szczegółowe zasady ewidencji i rozliczeń określi minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze rozporządzenia.

Art. 24.

1. Tworzy się Państwowy Fundusz Psychiatrii i Uzależnień, zwany dalej „Funduszem”.
2. Przychodami Funduszu są:
 - 1) przyrost wpływów z akcyzy od napojów alkoholowych ponad poziom z roku 2027, w części wynikającej z art. 22;
 - 2) całość wpływów z akcyzy od konopi;
 - 3) nadwyżka finansowa spółki, o której mowa w art. 16 ust. 4;
 - 4) dobrowolne wpłaty, darowizny i spadki.
3. Środki Funduszu przeznacza się wyłącznie na publiczną opiekę psychiatryczną, leczenie uzależnień, program, o którym mowa w art. 20, kampanię, o której mowa w art. 21, oraz badania naukowe nad szkodliwością alkoholu i konopi finansowane w trybie konkursowym.
4. Środków Funduszu nie przeznacza się na pokrywanie deficytu budżetu państwa ani na cele inne niż wymienione w ust. 3.
5. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw zdrowia. Plan finansowy Funduszu stanowi załącznik do ustawy budżetowej.

Art. 25.

Naczelnik urzędu skarbowego właściwy dla siedziby spółki przekazuje na rachunek Funduszu, do 20. dnia miesiąca, kwoty odpowiadające wpływom, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 i 2, za miesiąc poprzedni.

Rozdział 7

Nadzór i administracyjne kary pieniężne

Art. 26.

1. Nadzór nad przestrzeganiem rozdziału 2 sprawują wójt (burmistrz, prezydent miasta), organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Policja — w zakresie swojej właściwości.
2. Nadzór nad przestrzeganiem rozdziałów 3 i 4 sprawują Główny Inspektor Farmaceutyczny, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Krajowa Administracja Skarbowa i Policja — w zakresie swojej właściwości.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia składa Sejmowi, do dnia 31 marca, roczne sprawozdanie z wykonywania ustawy.

Art. 27.

1. Kto prowadzi sprzedaż napojów alkoholowych wbrew art. 4–6, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 10 000 zł do 500 000 zł.
2. Kto prowadzi reklamę, promocję lub sponsoring wbrew art. 8, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 50 000 zł do 5 000 000 zł, a w przypadku ogólnokrajowego nadawcy lub platformy cyfrowej — do 10 000 000 zł albo do 4% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym nałożenie kary, jeżeli jest to kwota wyższa.
3. Karę, o której mowa w ust. 1, nakłada wójt (burmistrz, prezydent miasta). Karę, o której mowa w ust. 2, nakłada Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
4. Wpływy z kar zasilają Fundusz.

Art. 28.

1. Kto wbrew art. 10 ust. 3 uprawia konopie inne niż włókniste, podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 5 000 zł do 100 000 zł. Plantację likwiduje się na koszt sprawcy.
2. Kto sprzedaje konopie, nie będąc Państwowym Przedsiębiorstwem Konopi, podlega odpowiedzialności określonej w art. 56 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Karę, o której mowa w ust. 1, nakłada wojewódzki inspektor farmaceutyczny.

Art. 29.

Przy wymiarze kary administracyjnej uwzględnia się stopień naruszenia, skutki dla zdrowia publicznego, uprzednie naruszenia oraz to, czy podmiot sam zgłosił naruszenie.

Rozdział 8

Przepisy karne i wykroczeniowe

Art. 30.

Kto sprzedaje albo podaje napój alkoholowy osobie, która nie ukończyła 18 lat, albo konopie osobie, która nie ukończyła 21 lat,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 31.

Kto wbrew art. 8 zleca albo finansuje reklamę, promocję lub sponsoring napoju alkoholowego, napoju, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2, albo konopi,

podlega grzywnie do 360 stawek dziennych.

Art. 32.

1. Kto, nie ukończywszy 21 lat, posiada konopie w ilości nieprzekraczającej 15 gramów przy sobie albo 30 gramów w miejscu zamieszkania,

podlega karze grzywny do 1000 zł albo naganie.

2. W razie popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1, można orzec obowiązek uczestnictwa w programie edukacyjnym, o którym mowa w art. 20, zamiast grzywny.

3. Kto posiada konopie w ilości przekraczającej limity określone w art. 11 ust. 1 pkt 2, lecz nieprzekraczającej ich dwukrotności, bez znamion obrotu,

podlega karze grzywny.

4. Orzekanie w sprawach ust. 1–3 następuje na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 33.

Kto prowadzi pojazd po użyciu konopi, podlega odpowiedzialności określonej w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym. Badanie na obecność THC w organizmie kierującego przeprowadza się na zasadach badania na obecność alkoholu, z uwzględnieniem progów określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw zdrowia.

Rozdział 9

Zmiany w przepisach

W tym rozdziale nowelizowane artykuły ustaw obowiązujących otrzymują pełne nowe brzmienie — bez odesłania „na zasadach określonych w niniejszej ustawie”. Numeracja jednostek redakcyjnych ustaw nowelizowanych zostaje zachowana.

Art. 34.

W ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) ograniczaniu godzinowej i przestrzennej dostępności napojów alkoholowych;”;

2) w art. 13 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i 2, a po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2c w brzmieniu:

„2a. Na każdym jednostkowym opakowaniu napoju alkoholowego przeznaczonym do sprzedaży detalicznej umieszcza się:

1) ostrzeżenie zdrowotne o treści: „Alkohol uszkadza mózg, wątrobę i płód. Nie ma bezpiecznej dawki.”;

2) piktogram zakazu spożycia przez kobiety w ciąży oraz piktogram zakazu prowadzenia pojazdu;

3) informację o zawartości czystego alkoholu etylowego w opakowaniu, wyrażoną w gramach.

2b. Ostrzeżenie, o którym mowa w ust. 2a pkt 1, zajmuje nie mniej niż 30% powierzchni największej ścianki opakowania, jest kontrastowe i nieprzesłonięte.

2c. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, wzory ostrzeżeń i piktogramów oraz sposób ich umieszczania.”;

3) art. 13¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 13¹. 1. Zabrania się na obszarze kraju reklamy, promocji i sponsoringu:

1) napojów alkoholowych, w tym piwa;

2) napojów bezalkoholowych oznaczonych nazwą, znakiem towarowym, szatą graficzną lub opakowaniem tożsamym albo łudząco podobnym do napoju alkoholowego, w tym napojów określanymi jako „piwo 0%”;

3) przedsiębiorców, których zasadniczą działalność stanowi produkcja lub sprzedaż napojów alkoholowych — w zakresie imprez sportowych, kulturalnych, edukacyjnych i charytatywnych.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności telewizję, radio, serwisy strumieniowe, kino, prasę, nośniki zewnętrzne, Internet, odzież klubową, nazwy stadionów i hal oraz nazwy rozgrywek.

3. Dopuszcza się wyłącznie informację handlową umieszczoną wewnątrz punktu sprzedaży napojów alkoholowych lub lokalu gastronomicznego, niewidoczną z zewnątrz lokalu, bez wizerunku osób i bez haseł zachęcających do spożycia.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także przekaz kierowany do odbiorców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, choćby był finansowany z zagranicy albo rozpowszechniany z serwera poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Zabrania się reklamy, promocji i sponsoringu, o których mowa w ust. 1, również wtedy, gdy stanowią element większej kampanii, w której napój alkoholowy, jego znak towarowy albo oznaczenie przedsiębiorcy występuje łącznie z innym towarem lub usługą.

6. Ilekroć w ustawie jest mowa o reklamie, promocji albo sponsorowaniu napojów alkoholowych, rozumie się przez to także działania, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

7. Przepisy art. 45 ust. 1 stosuje się do naruszeń zakazu określonego w ust. 1–5.”;

4) uchyla się art. 13²;

5) w art. 14:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1b–1e w brzmieniu:

„1b. Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży odbywa się wyłącznie w punktach koncesjonowanych. Punkt koncesjonowany jest wyodrębnionym lokalem z osobnym wejściem, w którym napoje alkoholowe stanowią co najmniej 70% wartości asortymentu, i nie jest stacją paliw, sklepem ogólnospożywczym, supermarketem, hipermarketem, dyskontem ani kioskiem.

1c. Zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 1) na stacjach paliw;
- 2) w sklepach ogólnospożywczych, supermarketach, hipermarketach, dyskontach i kioskach;
- 3) w automatach;
- 4) na odległość z dostawą do miejsca zamieszkania lub pobytu nabywcy;
- 5) w dniach ustawowo wolnych od pracy oraz w każdą niedzielę;
- 6) w pozostałe dni poza godzinami od 10⁰⁰ do 20⁰⁰.

1d. Zabrania się produkcji, wprowadzania do obrotu, sprzedaży i podawania jednostkowych opakowań napojów alkoholowych o pojemności nie większej niż 200 ml, z wyłączeniem opakowań wina albo piwa sprzedawanych do spożycia na miejscu w punkcie gastronomicznym.

1e. Zakaz sprzedaży w niedzielę i w dniach ustawowo wolnych od pracy ma charakter zdrowotny i nie stanowi ograniczenia wolności sumienia ani praktyki religijnej.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży może odbywać się w godzinach od 10⁰⁰ do 22⁰⁰, z wyjątkiem niedzieli i dni ustawowo wolnych od pracy. Minister właściwy do spraw zdrowia może, w drodze rozporządzenia, określić wyjątki dla obiektów noclegowych, wagonów restauracyjnych komunikacji międzynarodowej oraz międzynarodowych portów lotniczych i morskich.”;

6) w art. 18:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na lokalizację punktu koncesjonowanego, o którym mowa w art. 14 ust. 1b.”,

b) po ust. 3a dodaje się ust. 3b i 3c w brzmieniu:

„3b. Organ zezwalający wydaje zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wyłącznie jeżeli punkt spełnia łącznie warunki:

- 1) stanowi punkt koncesjonowany w rozumieniu art. 14 ust. 1b;
- 2) znajduje się w odległości nie mniejszej niż 100 m od szkoły, placówki oświatowo-wychowawczej, placu zabaw i zakładu leczniczego, mierzonej najkrótszą drogą dojścia;
- 3) nie ekspozuje opakowań napojów alkoholowych w sposób widoczny z zewnątrz lokalu.

3c. Rada gminy ustala, w uchwale, o której mowa w art. 12, maksymalną liczbę punktów koncesjonowanych na 1000 mieszkańców gminy, nie wyższą niż 2.”;

7) w art. 45 w ust. 1 wyrazy „art. 13¹” zastępuje się wyrazami „art. 13¹ ust. 1–5”.

Art. 35.

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 po pkt 21 dodaje się pkt 21a w brzmieniu:

„21a) użyciu własnym konopi — posiadaniu ziela lub żywicy konopi innych niż włókniste albo produktu z nich wytworzonego, w ilości nieprzekraczającej 15 gramów przy sobie oraz 30 gramów w miejscu zamieszkania albo innym miejscu faktycznego pobytu, przez osobę, która ukończyła 21 lat, bez zamiaru wprowadzenia do obrotu;”;

2) art. 45 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Uprawa konopi innych niż wymienione w ust. 3 jest zabroniona, z wyłączeniem:

- 1) upraw, o których mowa w art. 49a;

2) upraw prowadzonych przez Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi Spółka Akcyjna albo przez kontrahenta tej spółki na podstawie umowy, w której plon z chwilą zbioru stanowi własność Skarbu Państwa.”;

3) po art. 62a dodaje się art. 62aa w brzmieniu:

„Art. 62aa. 1. Nie popełnia przestępstwa określonego w art. 62 ust. 1–3, kto posiada ziele lub żywicę konopi innych niż włókniste albo produkt z nich wytworzony, jeżeli łącznie spełnione są warunki:

1) osoba posiadająca ukończyła 21 lat;

2) ilość nie przekracza 15 gramów przy sobie oraz 30 gramów w miejscu zamieszkania albo innym miejscu faktycznego pobytu;

3) posiadanie służy użyciu własnemu.

2. Ilości, o których mowa w ust. 1 pkt 2, liczy się łącznie po przeliczeniu na ekwiwalent suszu.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się, jeżeli okoliczności wskazują na wprowadzanie do obrotu.”;

4) art. 63 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kto, wbrew przepisom ustawy, uprawia mak, z wyjątkiem maku niskomorfinowego, albo konopie inne niż włókniste, z wyłączeniem uprawy prowadzonej na podstawie art. 49a albo uprawy, o której mowa w art. 45 ust. 4 pkt 2, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”.

Art. 36.

W ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 126, z późn. zm.) po dziale V dodaje się dział Va w brzmieniu:

„Dział Va

Akcyza od konopi przeznaczonych do użytku osób, które ukończyły 21 lat

Art. 136a. 1. Akcyzie podlegają konopie inne niż włókniste oraz produkty z nich wytworzone, wprowadzane do obrotu przez Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi Spółka Akcyjna.

2. Stawka akcyzy wynosi 40 zł od każdego pełnego grama ekwiwalentu suszu oraz część proporcjonalną od ułamka grama.

3. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, zmienić stawkę, o której mowa w ust. 2, w granicach od 25 zł do 60 zł, kierując się celem ograniczenia inicjacji wśród osób, które nie ukończyły 25 lat, i celem ograniczenia rynku nielegalnego.

4. Podatnikiem jest Państwowe Przedsiębiorstwo Konopi Spółka Akcyjna. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wydania produktu z magazynu do punktu sprzedaży.

5. Przyrost wpływów z akcyzy od napojów alkoholowych ponad poziom roku 2027, wynikający z podwyższenia stawek o 30% względem stawek obowiązujących w dniu 1 stycznia 2027 r., oraz całość wpływów z akcyzy, o której mowa w ust. 1, stanowi przychód Państwowego Funduszu Psychiatrii i Uzależnień.”.

Art. 37.

W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. — Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.) w art. 4 po pkt 24 dodaje się pkt 24a w brzmieniu:

„24a) higienie psychicznej — obowiązkowych zajęciach realizowanych od klasy IV szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych, obejmujących edukację o rzeczywistych ryzykach alkoholu i konopi, różnicy między legalnością a bezpieczeństwem oraz sposobach szukania pomocy, w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin w roku szkolnym w klasach IV–VIII oraz 10 godzin w roku szkolnym w szkołach ponadpodstawowych;”.

Art. 38.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, z późn. zm.) w art. 45 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazach „w stanie po użyciu alkoholu” dodaje się wyrazy „albo środka działającego podobnie do alkoholu, w tym konopi”.

Art. 39.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.) po art. 97 dodaje się art. 97a w brzmieniu:

„Art. 97a. Środki Państwowego Funduszu Psychiatrii i Uzależnień zwiększają finansowanie świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień poza limitem umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia albo — po zmianie modelu finansowania ochrony zdrowia — poza limitem jednostki budżetowej finansującej te świadczenia.”.

Rozdział 10

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 40.

1. Minister właściwy do spraw aktywów państwowych wniesie wkład do Państwowego Przedsiębiorstwa Konopi Spółka Akcyjna i zgłosi spółkę do rejestru przedsiębiorców w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
2. Sprzedaż detaliczna konopi rozpoczyna się nie wcześniej niż po utworzeniu co najmniej jednego punktu sprzedaży w każdym województwie i nie później niż w terminie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
3. Do czasu rozpoczęcia sprzedaży, o której mowa w ust. 2, art. 11 stosuje się, z tym że warunek pochodzenia z legalnego obrotu uważa się za spełniony, jeżeli posiadacz nie uczestniczy w obrocie.

Art. 41.

1. Zakazy sprzedaży napojów alkoholowych na stacjach paliw oraz w sklepach ogólnospożywczych, supermarketach, hipermarketach, dyskontach i kioskach wchodzi w życie po upływie 24 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, sprzedaż napojów alkoholowych w miejscach innych niż punkt koncesjonowany odbywa się wyłącznie w godzinach od 10⁰⁰ do 20⁰⁰, z wyłączeniem niedziel i dni ustawowo wolnych od pracy.
3. Zezwolenia wydane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują moc do końca okresu, na który zostały wydane, nie dłużej jednak niż do dnia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli dotyczą lokalizacji sprzecznej z art. 14 ust. 1c pkt 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
4. Opłata za korzystanie z zezwolenia w okresie, o którym mowa w ust. 2, nie podlega zwrotowi. Organ zezwalający nie pobiera nowej opłaty z tytułu skrócenia zezwolenia z mocy ustawy.

Art. 42.

1. Zakaz produkcji i sprzedaży małych wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
2. Obowiązek oznakowania opakowań wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
3. Zakaz reklamy, promocji i sponsoringu w brzmieniu nadanym art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Umowy sponsorskie zawarte przed dniem ogłoszenia ustawy wygasają z tym dniem w części dotyczącej świadczeń reklamowych; stronom nie przysługuje odszkodowanie od Skarbu Państwa z tego tytułu.

Art. 43.

1. Postępowania karne o czyn z art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, których przedmiotem jest wyłącznie posiadanie konopi w ilości nieprzekraczającej 30 gramów na użytek własny, wszczęte i

niezakończone prawomocnym wyrokiem do dnia wejścia w życie art. 11, umarza się.

2. Osoba skazana prawomocnie za czyn, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić do sądu o zatarcie skazania po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie art. 11, jeżeli nie popełniła kolejnego umyślnego przestępstwa. Sąd uwzględnia wnioski, chyba że sprzeciwia się temu wzgląd na porządek prawny.
3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do czynów popełnionych w zbiegu z wprowadzaniem do obrotu, udzielaniem małoletniemu albo prowadzeniem pojazdu.

Art. 44.

Rada Ministrów przedłoży Sejmowi, w terminie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, projekt dostosowania rozporządzeń wydanych na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o podatku akcyzowym do niniejszej ustawy.

Art. 45.

1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:
 - 1) art. 4 ust. 2 pkt 1 i 2, art. 9 oraz art. 34 pkt 5 lit. a w zakresie art. 14 ust. 1c pkt 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, które wchodzi w życie po upływie 24 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 2) art. 6 ust. 1 oraz art. 34 pkt 5 lit. a w zakresie art. 14 ust. 1d ustawy o wychowaniu w trzeźwości, które wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 3) art. 7 oraz art. 34 pkt 2, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 4) art. 8, art. 31 oraz art. 34 pkt 3 i 4, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia;
 - 5) art. 20 i art. 37, które wchodzi w życie z dniem 1 września roku szkolnego następującego po roku ogłoszenia;
 - 6) art. 22, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2028 r.;
 - 7) art. 12, art. 13 i art. 23, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia komunikatu ministra właściwego do spraw zdrowia o gotowości sieci punktów sprzedaży, nie później niż z upływem 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.
2. Minister właściwy do spraw zdrowia ogłosi komunikat, o którym mowa w ust. 1 pkt 7, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SEJMU

Część II. Uzasadnienie

sporządzone według art. 34 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Deklaracja programowa Realnej Lewicy (wersja 10 z 25 września 2026 r., rozdział 5 pkt 14) odrzuca hipokryzję, w której kartel alkoholowy działa bez kary, a obywatel z suszem — z paragrafem. Cel ustawy jest jeden: zdrowie publiczne zamiast represji.

Filar alkoholowy zbliża detal do monopolu godzinowego: tylko punkt koncesjonowany, godziny 10⁰⁰–20⁰⁰, sucha niedziela, wycofanie ze stacji paliw i sklepów spożywczych w 24 miesiące, zakaz małych, całkowity zakaz marketingu i sponsoringu — w tym sportu i piwa 0% — oraz ostrzeżenia na opakowaniu. Zakaz niedzielny jest zdrowotny, nie religijny (rozdział 2 pkt 5 deklaracji).

Filar konopny wprowadza obrót wyłącznie państwowy. Uprawa prywatna jest zakazana. Posiadanie do 15 g przy sobie i do 30 g w domu przez osobę, która ukończyła 21 lat, nie jest przestępstwem. Sprzedaż od 21. roku życia, w państwowych punktach, w tych samych godzinach. Cały przyrost akcyzy alkoholowej ponad 2027 r. oraz cała akcyza konopna idą ustawowo na psychiatrię — earmark, nie łatanie deficytu (aneks kosztów deklaracji: rząd wielkości 3–5 mld zł rocznie).

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Alkohol jest w Polsce substancją o największym udokumentowanym koszcie zdrowotnym wśród legalnych używek. Etanol jest neurotoksyną, kancerogenem grupy 1 IARC i substancją silnie uzależniającą. Nie istnieje dawka pozbawiona ryzyka. Jednocześnie napoje alkoholowe są dostępne na stacjach paliw przy drodze i w każdym dyskoncie, w opakowaniach kieszonkowych, a art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości utrzymuje wyjątek reklamowy dla piwa i ograniczone informowanie o sponsoringu.

Konopie inne niż włókniste pozostają w reżimie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Posiadanie jakiegokolwiek ilości jest typem czynu z art. 62 (do 3 lat pozbawienia wolności; znaczna ilość — od roku do 10 lat). Art. 62a pozwala umorzyć postępowanie przy ilości nieznacznej na użytek własny, ale nie wyłącza bezprawności. Uprawa jest zakazana art. 45 ust. 4 i art. 63. W praktyce aparat ścigania zużywa zasoby na drobne posiadanie, a rynek pozostaje w szarej strefie: bez kontroli THC, bez ograniczenia wieku, bez wpływów podatkowych i bez ścieżki do leczenia.

Psychiatria publiczna jest niedofinansowana. Deklaracja (rozdział 5 pkt 10) wiąże rozwój centrów zdrowia psychicznego z podwyższoną akcyzą, nie z ogólnym budżetem. Mapa drogowa akcyzy alkoholowej i projektowane stawki na 2027 r. (m.in. alkohol etylowy 10 109 zł/hl 100%, piwo 13,82 zł/hl/°Plato) nie destinują ustawowo całego przyrostu na psychiatrię w sposób trwały i wyłączny.

3. Różnica między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Zagadnienie	Stan obecny	Projekt
Reklama alkoholu (art. 13 ¹ u.w.t.)	Zakaz z wyjątkiem piwa pod warunkami; ograniczone informowanie o sponsoringu	Zakaz całkowity, w tym piwo, piwo 0% i sponsoring sportu — pełne nowe brzmienie art. 13 ¹
Opłata 10% od reklamy (art. 13 ² u.w.t.)	Obowiązuje	Przepis uchylony — skoro reklamy nie ma
Gdzie sprzedaje się alkohol na wynos	Zezwolenie gminne: sklepy, stacje, dyskonty	Tylko punkt koncesjonowany; stacje i spożywcze — zakaz po 24 miesiącach
Godziny i niedziela	Gmina może ograniczyć; brak jednolitej ramy 10–20	10 ⁰⁰ –20 ⁰⁰ ; sucha niedziela z mocy ustawy
Małpki	Legalne	Zakaz produkcji i sprzedaży opakowań ≤ 200 ml

Zagadnienie	Stan obecny	Projekt
Ostrzeżenie na butelce	Ogólna informacja w miejscu sprzedaży (art. 13 ust. 2)	30% największej ścianki + piktogramy + gramy etanolu
Posiadanie konopi	Art. 62 u.p.n. — przestępstwo; 62a — fakultatywne umorzenie	Nowy art. 62aa: 15 g / 30 g od 21. r.ż. poza typem czynu
Uprawa domowa	Zakazana (art. 45 i 63 u.p.n.)	Nadal zakazana; wyjątek tylko dla spółki SP i kontrahenta
Obrót konopiami	Nielegalny poza surowcem farmaceutycznym	Monopol spółki Skarbu Państwa
Przeznaczenie akcyzy	Budżet / doraźne zasilenie NFZ	Ustawowy earmark na Fundusz Psychiatrii i Uzależnień

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Spółeczne. Ograniczenie godzin i miejsc sprzedaży alkoholu, zakaz małpek i zakaz reklamy obniżają dostępność impulsywną. Sucha niedziela znosi argument religijny: zakaz stoi na neurotoksyczności etanolu. Depenalizacja drobnego posiadania konopi kończy produkcję recydywy karnej u osób, które nie handlują. Wiek 21 lat i zakaz uprawy prywatnej chronią przed modelem „każdy ma szafę hodowlaną”. Edukacja od klasy IV rozdziela legalność od bezpieczeństwa.

Gospodarcze. Wycofanie alkoholu z dyskontów i stacji paliw zmniejsza obroty tych kanałów i zwiększa obroty wyspecjalizowanych punktów. Skutek jest zamierzony: alkohol nie jest towarem pierwszej potrzeby obok pieczywa. Zakaz sponsoringu zmienia finansowanie klubów sportowych; luka nie jest łątana z budżetu w tym projekcie. Państwowy obrót konopiami tworzy miejsca pracy w spółce Skarbu Państwa i u kontrahentów plantacyjnych, przy zakazie prywatnego detalu.

Finansowe. Aneks kosztów deklaracji v10: przyrost akcyzy alkoholowej i konopnej ponad poziom z 2027 r. to rząd wielkości 3–5 mld zł rocznie, w całości na psychiatrię. Dziura programu w 5. roku nie jest zamykana tym pakietem. Rozruch spółki — setki milionów, nie miliardy. Oszczędność: mniej postępowań z art. 62 o drobne posiadanie.

Prawne. Projekt nowelizuje ustawę o wychowaniu w trzeźwości (w tym pełne nowe brzmienie art. 13¹ i uchylenie art. 13²), ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii (nowy art. 62aa), ustawę o podatku akcyzowym, Prawo oświatowe, Prawo o ruchu drogowym i ustawę o świadczeniach. Amnestia procesowa dotyczy wyłącznie drobnego posiadania bez obrotu.

5. Źródła finansowania

Utworzenie spółki — wkład Skarbu Państwa w kapitale zakładowym, jednorazowo, ze środków ministra właściwego do spraw aktywów państwowych; po uruchomieniu sprzedaży spółka pokrywa koszty z marży regulowanej. Fundusz — przychody earmarkowane (art. 24), bez nowego deficytu w części „łatanie budżetu”. Zajęcia szkolne — w ramach subwencji oświatowej; materiały dydaktyczne z Funduszu. Kary administracyjne zasilają Fundusz, nie budżety gmin. Projekt nie zamyka unijnego kryterium 3% deficytu i nie jest argumentem za kalendarzem euro.

6. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Podstawa	Organ	Zakres
art. 5 ust. 2 / art. 14 ust. 5a u.w.t.	minister zdrowia	wyjątki godzinowe: porty, hotele, wagony międzynarodowe
art. 7 ust. 3 / art. 13 ust. 2c u.w.t.	minister zdrowia + gospodarki	wzory ostrzeżeń i piktogramów
art. 11 ust. 2	minister zdrowia	przelicznik produktów konopnych na ekwiwalent suszu

Podstawa	Organ	Zakres
art. 16 ust. 5	Rada Ministrów	statut spółki, limit wolumenu
art. 23 ust. 2 i 4 / art. 136a u.p.a.	RM / minister finansów	korytarz stawki akcyzy konopnej; ewidencja
art. 20 ust. 3	minister edukacji + zdrowia	program zajęć z higieny psychicznej
art. 33	minister zdrowia	progi THC w organizmie kierującego

7. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Regulacja napojów alkoholowych (godziny sprzedaży, kanały dystrybucji, reklama, akcyza, oznakowanie) należy do kompetencji państw członkowskich w granicach swobód rynku wewnętrznego. Ograniczenia sprzedaży i reklamy są uzasadnione nadrzędnym wymaganiem ochrony zdrowia publicznego (art. 36 TFUE). Stawki akcyzy pozostają powyżej minimów dyrektywy 92/83/EWG i 92/84/EWG.

Obrót konopiami o zawartości THC powyżej progu konopi włóknistych nie jest zharmonizowany jako legalny rynek rekreacyjny. Decyzja ramowa Rady 2004/757/WSiSW zobowiązuje państwa do penalizacji produkcji i handlu, z możliwością nienakładania kar za posiadanie na własny użytek. Projekt utrzymuje penalizację nielegalnego handlu i prywatnej uprawy, a sprzedaż powierza monopolowi państwa. Wnioskodawca oświadcza, że przedmiot regulacji konopnej wykracza poza dotychczasowy model implementacji i wymaga notyfikacji oraz stanowiska ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Konopie włókniste ($\leq 0,3\%$ THC) pozostają poza monopolem.

8. Konsultacje

Projekt programowy. Przed wniesieniem do Marszałka Sejmu powinien zostać skierowany do: ministra zdrowia, ministra finansów, ministra edukacji, ministra aktywów państwowych, Prokuraturii Generalnej, Głównego Inspektora Farmaceutycznego, Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Rzecznika Praw Pacjenta, Rzecznika Praw Dziecka, UOKiK, PUODO, central związkowych handlu, organizacji leczących uzależnienia oraz organizacji samorządu gminnego.

9. Stosunek do deklaracji i klauzula redakcyjna

Projekt nie legalizuje prywatnego rynku konopi, nie wprowadza domowej uprawy „na trzy krzaki” i nie obniża wieku sprzedaży do 18 lat. To świadome odchylenie od części historycznych postulatów lewicy i zgodność z etykietą „socjaldemokracja realistyczna”: państwo trzyma podaż.

Przed wniesieniem należy: wstawić aktualne numery Dziennika Ustaw; przeliczyć art. 22 na konkretne kwoty po ogłoszeniu stawek na 1 stycznia 2027 r.; dodać listę posłów albo komitet obywatelski; wypełnić formularz deklarowanych skutków regulacji według wzoru Prezydium Sejmu (art. 34 ust. 3a Regulaminu Sejmu); sporządzić OSR.

To jest Realna Lewica. Twoja pensja. Twoje ciało. Twoje mieszkanie. Twoje bezpieczeństwo. Państwo, które słucha — i mówi Ci cenę.

Wersja 1 projektu ustawy · 26 września 2026 · na podstawie deklaracji programowej v10